

розкріпачення, яка “червоною ниткою” проходить, либонь, через усю ранню прозу Ігоря Павлюка. Але, читаючи повість “Тут було колись море”, ніяк не можу (як християнин) погодитися з виправданням замаскованого під нещасний випадок самогубства “земної” Сергієвої бабусі як засобу “звільнення” хлопця від необхідності догляду за нею: “Сергій закінчує школу. Хоче летіти у світ, але ж він не може покинути бабусю. Не може. Отож вона й вирішила проблему дуже просто...” Цей епізод видається щонайменше непорозумінням на тлі загалом гуманістичного звучання книжки...

...А що ж там, у Гамаліївці? Над Гамаліївкою, можна сказати, “небо чисте”. Так-так, читачу, ти правильно зрозумів: у селище ввійшли війська і проголосили державу під назвою “Київська Русь”. Так що, як захочеш поїхати до Гамаліївки й розпитати тамтешніх мешканців, чи справді так було, як написав автор, чи якимось інакше, доведеться сідати за підручники з історичної граматики і вчити давньоруську. Чи давньоукраїнську, що, на думку низки мовознавців, “вшистко єдно”. А ні — читай Павлюкову “проезію” та визначайся, хто ти — виконавець головної ролі у фільмі, що зветься “життя”, а чи учасник “масовки”, чи й того гірше — статист без слів? Читай... Або пиши власну.

Олена Маланій

ЕКЗОТИЧНА “ЕРОТИКА” САШКА ГАВРОША

Замилування жіночим тілом, його принадами і звабами, намагання зрозуміти жагу кохання й вічний потяг до ніжності завжди були властиві чоловікам — за усіх часів, в усіх культурах світу. Музиканти й художники, письменники і скульптори змагалися у двобої — хто віднайде ключ до потаємних бажань Жінки, розгадає вічну таїну її поривань і почувань. Петрарка й Шекспір, Рафаель і Гойя, Тургенєв і Симоненко...

Сучасна українська література позначена шаленим різнобарв'ям нестримного інтересу до натуралістичних досліджень людського тіла. Інколи, захопившись цією ідеєю, письменники перетворюють художній аналіз на патологоанатомічний, забуваючи про читача. Деякі навмисне привертають увагу до власної персони, аби на провокативній темі здобути сумнівну й нетривку славу. Не вдаватимемося в аналіз сучасного літературного процесу, залишмо цей хліб критикам. Поговоримо краще про поезію, що інтригує вже з перших сторінок, ба ні — із назви, з обкладинки. Ця поезія викликає незрозумілий попервах щем, якісь призабуті відчуття, поступово виринають спогади, огортають ніжною, ледь вловною музикою з минулого.

“Еротична” поезія Олександра Гавроша (“Тіло лучниці”. — Львів: Піраміда, 2006) абсолютно не викликає негативного сприйняття (чи то пак абсолютного несприйняття), не відштовхує, не породжує почуття відрази, як досить часто буває із сучасними “перламутровими” чи то “глянцевиими” текстами. Поет ліпить образ жінки як скульптор, дослухаючись до відчуття “на дотик”, перепускаючи через себе, через свою душу найінтимніші, найпотаємніші емоції. Його майже пленерні вірші нагадують швидше витвори Огюста Родена — скажімо, його славнозвісну “Вічну весну”, що вражає чистотою білого мармуру, сяючого від екстазу злиття двох тіл. Вічне почуття двох. Вічний і нестримний потяг Його до Неї. Пригадаймо, як у Симоненка: “Ти і Я — це вічне, як і небо. / Доки мерехтатимуть світи, / буду Я приходити до Тебе...”

Гаврош не фальшивить у своїх переживаннях, не приховує інтимності власних поезій, не заграє з читачем. Він співає пісню закоханого гондольєра, пристрасного

мачо, шляхетного лицаря, створює світ, максимально комфортний і для ліричного героя, і для жінки, образ якої постійно шліфується в нескінченних пошуках досконалості та ідеалу. Виникають асоціації із завойовниками жіночих сердець, яких історії відомо чимало. З огляду на повагу до Жінки, яка постає з цих поезій не приниженою, не розіп'ятою, а навпаки — возвеличеною, прекрасною, єдиною (адже так хочеться в це повірити!), його герой частіше одягає маску Казанови, а не Дон Жуана. А це завжди так тішить жіноче самолюбство...

Поет постає перед читачем із максимально оголеними почуттями. Він і романтик, що живе мріями, і реаліст, що констатує гірку правду іншої сторони інтимних стосунків. У його поезії відшукаємо імпресію, намагання максимально продовжити мить насолоди, увіковічити миттєвість. Йому властива й експресія, той характер виявлення емоцій, ті почуття й переживання, пропущені через гіпертрофоване авторське “я”, що не можуть не зачепити такі тендітні струни вразливої жіночої душі. Так, його читацька аудиторія — переважно жіноча. Але це — від рівня культури нації. Коли ж наше чоловіцтво читатиме такі твори, можливо, воно стане добрішим, навчиться поважати Матір, Сестру, Дружину. І просто її величність Жінку.

Калейдоскоп інтимних історій ліричного героя — не таке собі банальне колекціонування, нанизування любовних перемог задля втіхи власного “alter ego”. Це й не плагіат “польових досліджень” у їх щоденниковому форматі. Це спроба творця-архітектора збудувати величний храм з об'ємними фресками, кольоровими вітражами, крізь які пробивається сонячне проміння, що в ньому звучить урочиста літургія “Ave Жінка!”

Збірка О.Гавроша “Тіло лучниці: Поезія”, ілюстрована молодим талановитим художником Олександром Войтовичем, сприймається як філіал мистецької галереї. Тема — краса жіночого тіла. Від поетичних картин Гавроша, як і від картин Войтовича, струменіє сонячне світло, що виграє (залежно від настрою) різними відтінками: “Я живу в твоєму серці мерехтливою свічкою...”, “колір вогню”, “рожеве сонце”. Ліричний герой поступово, штрих за штрихом, вивчає жіноче тіло, не міняючи ні кольору очей, ні тембру голосу чи пахощів тіла, ні уста : “і смак твій, і запах, і дотик, і подих...”

Ця поезія не так про жінку, про її принади, як про чоловіка, що *вміє кохати*, уміє помітити в кожній щось особливе, неповторне, допомогти розгледіти ці принади навіть самій жінці. І саме це — відмінна риса поезії О.Гавроша від тієї низькопробної, досить часто провокативної літератури “про це”.

Поет оспівує жіночу вроду, як справжній Майстер: “Тримав я гарячу долоню, / мов пташку тремтливу. Упивався пахучим волоссям. / Цілував привідкриті уста, оголені шию і плечі”. Вірші багаті на метафорику, асоціативність, алюзії. Його поетичні “східці” — намагання крок за кроком розгадувати одвічну формулу кохання, таїну таких складних, суперечливих, непередбачуваних стосунків чоловіка та жінки.

Пристрасть має колір. Пристрасть огортає світ, проростає природою, зливається з нею: “Пташка в долонях принишкла. / Відпускаю тебе...”, “У нічному саду / яблука / ніжно лягають у жменю. / Юний місяць / необачно підгледів, як ти цілувалася / з іншим. І захмарився з жалю. / Малий їжачок / гірко плаче / у мокрій траві, / Сховавши / обличчя / в долоні...”

Але ліричний герой — не вічний хлопчик, який шукає швидкоплинних любовних пригод й утіх від знайомств, що згодом перетворяться на спогад. Він — чоловік із життєвим досвідом спілкування із провінціалками, однокурсницями, гоноровими краляями, із недосвідченими й поважними, що знають усі тонкощі зваб чоловіків: “найбоязкіша дама серця”, “ти — в уніформі дівчаток, що слугують туристам при столі”, “жінка-дитина”, “ти — ДИВНА. Не така, як інші”, “донька інтелігентних батьків з правдивого глухого села”. Він, може, підсвідомо, але досить чітко розуміє, що життя має свої закони, яких треба дотримуватись. Невдовзі все мине, але... Але ні! “А завтра я звідси поїду назавжди. (Як завжди). / Аби якогось там дня, місяця, року, століття чекати тебе / в осінньому парку з дітьми на колінах і голубами на плечах...”

Поетія О.Гавроша, як і душа його, — не цинічна, не черства, не обмежена лише еротикою, тілесними втіхами. Вона сповнена любові до життя, це душа людини, що прагне поділитись добром, множити його, продукувати Красу, високу Істину людських взаємин.

Не можуть лишити байдужими поетові одкровення (майже сповідь!), винесені автором у післямову:

“P.S. Одного разу встати з ліжка і тричі проказати: “Я більше так не хочу”. Проковтнути пігулку правди і запити довгим поглядом дзеркала. Послати всіх до дідька і вийти вільним у двері, вікна та шпарки.

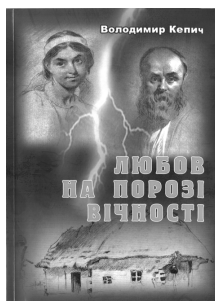
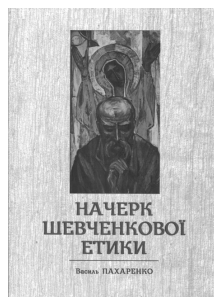
Поцілувати руку здивованій сусідці. З’їсти морозиво з дітлахами у садочку навпроти. Купити повітряну кульку жебракові. Пробігтися навипередки з вітром. Позамітати вулиці довгим пальтом. Зайти до кав’ярні, яку завжди оминав. Замовити...
...Одного разу побачити ІНШУ”.

м. Луцьк

Наші презентації

Василь Пахаренко. Начерк Шевченкової етики. — Черкаси: Брама-Україна, 2007. — 208 с.

У книжці розглядається екзистенційно-етична проблематика у творчості великого поета. За словами автора, це спроба “проміжного підсумку, а також — хочеться вірити — й поглиблення окремих граней дотеперішнього екзистенційного інтерпретування Т.Шевченка”; значна увага також приділена наскрізним у “Кобзарі” проблемам теодицеї й антроподицеї. У першій частині стисло окреслено філософську суть екзистенціалізму, його основні категорії й літературний аспект.

Кеч Володимир. Любов на порозі вічності.

— Дрогобич: Коло, 2007. — 168 с.

Автор роману розповідає про останні роки життя Т.Г.Шевченка, які пройшли під знаком кохання до земної дівчини Ликери, та його намагання подолати цю високу планку любові. Це також спроба виказати своє бачення цих подій, а не переказати те, про що вже говорили інші. Багато подій у романі взято з розповідей самого Шевченка про те, що з ним тоді відбувалося, на що віддав він багато й душевних, і фізичних сил.

Автор і авторство у словесній творчості:

Зб. наук. праць / Одеськ. нац. ун-т ім. І.І.Мечникова. Філол. фак.; відп. ред. проф. Н.М.Шляхова. — Одеса: Поліграф, 2007. — 412 с.

Збірник наукових праць з нагоди 40-річчя кафедри теорії та компаративістики викладання літератури підготував і видав її колектив. У своїх статтях автори осмислюють тенденції розвитку світової літературно-теоретичної думки, спрямовані на “повернення автора”, розглядаються також теорії автора в сучасному літературознавстві й результати дослідження щодо вираження авторської свідомості в різних творах, зокрема ліричному, драматичному чи епічному жанрах.

С.С.

